

Nolosha deganaanshaha ee la taageero iyo nolosha la caawinayay

Macnaha Adeega

Nolosha la caawiyay is oo lagu bixiyo adeegyada dadka laga cafiyay HCBS ee Dadka Da'da ah iyo Dadka Waaweyn iyo Carruurta Naafada ah (AD) iyo **Nolosha Deganaanshaha ee Taageersan** waxaa lagu bixiyo adeegyada laga cafiyay dhaawaca maskaxda ee Naxdinta leh (TBI).

Adeegyadani labaduba waxay bixiyaan taageerooyin kala duwan oo loogu talagalay ka qaybgalayaasha ku nool xarunta nololeed ee la caawiyey.

Adeegyadu waxay kor u qaadaan is jihatnaya ka qaybqaataha iyo ka qayb qaadashada go'aamada ku jira ixtiraamka, madax-banaanida, shakhsinimada, sirta, iyo sharafta guriga camal, deegaan aan hay'ad ahayn. Waxay ka mid yihiin caawinta ama bixinta hawlaha daryeelka shakhsi ahaaneed, hawlaha nolol maalmeedka (ADLs), hawlaha qalabaynta nolol maalmeedka (IADLs), dayactirka caafimaadka, iyo 24-saac awoodda jawaab celinta si ay ula kulmaan jadwalka ama baahida ka qaybgalayaasha. Adeegyadu waxay bixiyaan ilaalin, badbaado, iyo ammaan.

Shuruudaha Bixinta

- A. Baahida adeegyadan waa in la ogaadaa inta lagu jiro qiimaynta ka qaybqaataha oo lagu daraa qorshaha ku saleysan qofka (PCP).
- B. Waa inuu jiraa Heshiiska Adeegga Deganaanshaha (RSA) ee feelka ka qaybgale walba.
 - 1. Ka qaybgalayaashu waa inayn dib u eegaan oo dib u tifaftiraan, Iskuduwaha Adeegga, iyo bixiyaha sida loogu baahdo, laakiin ugu yaraan sanadkiiba mar.
 - 2. Asalka iyo dib u eegisyadu waa inay noqdaan kuwo uu heli karo Iskuduwaha Adeegga.
 - 3. Ugu yaraan, RSA waa inay ku jirtaa:
 - a. Daawada hadeer iyo daawaynta ka qaybgalaha.
 - b. Wax shuruudo cunto oo gaar ah.
 - c. Sharaxaad ku saabsan xaddidaad kasta oo ka qaybqaadashada hawlaha.
 - d. Heshiiska Kirada oo ay tahay in lagu daro ugu yaraan shuruudaha soo socda:
 - i. Oggolaanshaha qofka iyo kan bixiyay noolasha la caawiyay.
 - ii. U hoggaansamaan shuruudaha shatiga xarunta la caawiyay ee lagu noolyahay ee 175 NAC 4, oo ay ku jiraan ilaalinta guri ka saarista.
 - iii. Bayaan ah in shakhsiga uu xaq u leeyahay:
 - (1) Doorashada qofka la degayo hadii la rabo cid la degto;
 - (2) Kali ahaansho iyo amaan oo ay ku jiraan sida ay u gali lahaayeen gurigooda;
 - (3) Ay qurxiyaan hoygooda;
 - (4) Ay lahaadaan martida ay rabaan xilli walba;
 - (5) Xorriyadda iyo taageerida ay ku maamulayaan jadwalkooda iyo hawlahooda; iyo
 - (6) Helaan cunto wakhti wlaba.
 - iv. Goob kasta oo uu leeyahay adeeg bixiye iyo goob lagu shaqeeyo waa inay ahaadaan kuwa ahaan heli karo ka qaybqaataha.

- v. Wax ka beddel kasta oo lagu sameeyo xuquuqda ka qaybqaataha ama shuruudaha heshiiska kiraynta waa in lagu caddeeyaa baahi gaar ah oo la qiimeeyay oo lagu diiwaangeliyay PCP-gooda oo ay ku jiraan:
 - (1) Aqoonsiga baahida gaarka ah ee qofka la qiimeeyay;
 - (2) Iskuduwida macluumaadka nidaamka wanagsan iyo taageerooyinka la isticmaalo ka hor wax ka bedel walba;
 - (3) Iskuduwida hababka yar ee buuxinta baahida mar hore la isku dayay laakiin aan lagu guulaysan;
 - (4) Sharaxaad cad oo ku saabsan xuquuqda ama wax ka beddelka heshiiska kirada ee loo baahan yahay iyo sida ay wax uga qabato baahida gaarka ah ee la qiimeeyay;
 - (5) Ururinta iyo dib u eegista joogtada ah ee xogta si loo cabbiro wixtarka wax ka beddelka ee socda;
 - (6) Wakhti xaddidan oo dib u eegista xilliyeedka ah si loo go'aamiyo in wax ka beddelku weli lagama maarmaan yahay ama la joojin karo; iyo
 - (7) Oggolaanshaha la wargeliyay ee shakhsiga.
- C. Marka adeeg bixiyaha ama Iskuduwaha adeegga uu go'aamiyo baahiyaha ka qaybqaataha inay dhaafsiisan yihiin kartida ama awoodaha bixiyaha, bixiyaha, Iskuduwaha Adeegga, iyo ka qaybqaataha ayaa bilaabi doona qabanka kale.
- D. Noloshu deganaanshaha ee Taage iyo Noloshu la Caawinayo waxaa ka mid ah qaybaha adeegga loo baahan yahay ee soo socda, kuwaas oo ay tahay adeeg bixiyaha inuu bixiyo ka qaybgale kasta iyada oo aan loo eegin haddii uu ku jiro PCP-gooda:
 1. Iskdhxgalka bulshada: Habaysan bulsho, madadaalo, iyo hawlo caafimaad oo ku wajahan baahiyaha ka qaybgalayaasha. Adeeg bixiyaha dhismaha deegaanka ee lagu noolnayo waa inuu bixiyaa waxqabadyo bulsheed goobta nolosha iyo inuu bixiyo macluumaadka ku saabsan hawlaha laga heli karo bulshada dhexdeeda.
 2. Ilaalinta nadaafada guriga: Nadiifinta meelaha caamka ah iyo sidoo kale ka qaybqaataha gurigiisa gaarka ah, sida boorka, nadiifinta, nadiifinta sagxadaha, nadiifinta musqusha, diyaarinta iyo bedelida sariirta.
 - a. Dharka sariirta waa in la beddelaa marka la wasakheeyo, laakiin ugu yaraan toddobaad kasta.
 - b. Dharka maydhashada nadiifka ah waa in la diyaariyaa maalin kasta.
 - c. Ka qaybqaataha waa in la siiyaa fursad uu kaga qaybqaato ama sameeyo hawlaha nadaafada guriga sida ay u ogolaato awoodooda maskaxeed ama jireed marka la rabo.
 3. Dharka: Dhaqidda, qalajinta, laalaabidda, iyo ku soo celinta dharka ka qaybgalayaasha qolkooda.
 - a. Nadiifinta dharka waa mas'uuliyadda ka qaybqaataha, laakiin xaruntu waxay ka caawin doontaa diyaarinta adeeggan marka loo baahdo.
 - b. Ka qaybqaataha waa in la siiyaa fursad uu kaga qaybqaato ama ku fuliyo adeegyada dhar-dhaqidda sida ay awoodooda maskaxeed ama jireed ogoshahay marka la rabo.
 4. Cunada: Seddax cuno maalinkiiba, todobo maalmood todobaadkii.
 - a. Cunada waa khasab:
 - i. Ka kooban cuntooyin kala duwan oo si habboon loo diyaariyey oo ka kooban ugu yaraan saddex-meelood meel ee shuruudaha nafaqada ugu yar ee maalinlaha ah ee dadka waaweyn; iyo
 - ii. Tixgeli doorbidka dhaqameed iyo shakhsi ahaaneed ee cuntooyinka la bixiyo wakhtiyada gaarka ah ee maalinlaha.
 - b. Waa in y jiraan doorashooyin dheeraad ah oo loogu talagalay shakhsiyaadka marka hal cunto oo keliya la bixiyo.
 - c. Cunada la heli karo waa khasab:

- i. U muuji dookhyada cuntada ee dadka deegaanka ilaa inta ay suurtoagal tahay.
 - ii. Noqo mid ay heli karaan ka qaybgalayaasha wakhti ku habboon.
 - d. Cunada fudfudu ayaa la heli marka la codsado inta u dhaxeeyso cunada.
5. Kaalmada daawaynta: Kaalmada maamulka dawooyinka dhakhtar qoray iyo kuwa aan dhakhtar qorin ee lagu bixiyo goobta uu ka qaybqaataha codsaday.
 - a. Heerka muddan ee kaalmada daawada waxaa lagu go'aamiyaa si shakhsi ah sida lagu qeexay 175 NAC 4.
 - b. Heerka ku lug lahaanshaha adeeg bixiyaha ee daawada ka qaybqaataha waa inay si adag u xaddidan tahay alaabta iyo adeegyada lagu aqoonsaday PCP-ga.
 - c. Marka ka qaybqaataha uu iskii u qaadan karo daawada, ka qaybqaataha ayaa dooran kara farmashiyaha adeeg siinaya.
 - i. Marka ka qaybqaataha uusan si iskii u qaadan karin daawada, adeeg bixiyaha deegaanka waa inuu bixiyaa ogeysiis qoraal ah ka qaybqaataha oo tilmaamaya farmashiyaha lagu taliyay ee adeeg bixiyaha isticmaalo.
 - ii. Iyadoo la raacayo shuruudaha shatiga Gobolka, marka adeeg bixiyaha uu ogeysiiyo ka qaybqaataha ka hor intuuusan gelin, ama 30 maalmood ka hor isbeddelka in xaruntu qandaraas la gasho farmashiye gaar ah, doorashada ka qaybgalayaasha ee shuruudaha farmashiyaha ayaa loo tixgalinayaa inay buuxsantay.
 - d. Shuruudaha bixiyayaasha ee dadka ku maamula daawaynta goobta lagu nool yahay ee la caawiyey waxa lagu tixraacay xeerka shatiga xarunta lagu noolyahay.
6. Adeegyada Gaadiidka: Adeeg bixiyaha deegaanka lagu nool yahay waa inuu bixiyaa adeegyada gaadiidka ku salaysan baahida ka qaybgale kasta.
 - a. Bil kasta adeeg bixiyaha waa inuu si toos ah u bixiyaa ugu yaraan shan safar oo ballamaha caafimaadka ah marka loo baahdo.
 - i. Lacag celin dheeraad ah ayaa laga yaabaa in loo ogolaado gaadiidka caafimaadka marka safarada wareega ay ka badan yihiin 50 mayl ama ay jiraan wax ka badan shan bishii.
 - b. Adeeg bixiyuhu waa inuu sameeyaa qabanqaabo macquul ah ee la xiriirta gaadiidka safarka ee hawlaha iyo agabka lagu aqoonsaday PCP ka qaybgalaha.
 - c. Adeeg bixiyuhu waa inuu sameeyaa isku day macquul ah oo uu ku caawinayo habaynta gaadiid kasta oo ka sarreeya shuruudaha ugu yar.
- E. Nolosha deegaanka la taageeray iyo Nolosha la caawinayo waxaa ka mid ah qaybaha adeegga ee soo socda oo ay tahay in adeeg bixiyaha uu u soo bandhigo ka qaybgale kasta marka loo aqoonsado baahida la qiimeeyay ee PCP-ga ka qaybgalaha:
 1. Adeegyada wehelka: La socoshada ama si shakhsi ah u caawinta ka qaybqaataha aan awoodin inuu safro ama keliis sugo, ilaa ka qaybqaataha uu sameeyo qabanqaabo iyaga u gaar ah. Waxa ka mid noqon karta:
 - a. Caawinta inuu gaariga galao ama ka soo baxo iyo meesha loo socdo deegaanka.
 - b. Bixinta ama habaynta kormeerka iyo taageerada ka qaybqaataha inta aad ka fog tahay goobta noolasha.
 - i. Adeeg bixiyaha kormeerka iyo taageerada waxa uu la joogi doonaa ka qaybqaataha ilaa uu ka qaybqaataha ku soo laabanayo goobtii uu ku noolaa.
 2. Iibka muhiimka ah: Helitaanka dharka iyo alaabta daryeelka shakhsi ahaaneed ee ka qaybqaataha marka ka qaybqaataha uusan awoodin inuu sidaas sameeyo. Tan kuma jiraan maalgelinta wax iibsiga ka qaybgalayaasha.

3. Hawlaha dayactirka caafimaadka: Adeeg bixiyaha waxaa ku jiri doona waxqabadyo aan adagayn kuwaas oo:
 - a. Si badbaado leh ayaa loo fulin karaa iyadoo la raacayo tilmaamaha saxda ah.
 - b. Uma baahnid wax ka beddelka nidaamka caadiga ah.
 - c. Hayso natiijooyin la saadaalin karo iyo jawaabaha ka qaybgalayaasha, oo ay ku jiraan laakiin aan ku xaddidnayn:
 - i. Diwaangelinta dhererka iyo miisaanka;
 - ii. La socoshada heerkulka dhiiga;
 - iii. La socodka sonkorta dhiigga iyo bixinta irbadaha insulinta (irbada dadka xanuunka macaanka qaba) marka ka qaybqaataha uu xasiloon yahay lana saadaalin karo; iyo
 - iv. Kalkaalisoooyinka iyo adeegyada daawaynta xirfada leh kuwaas oo aan muhiim ahayn halkii ay ka ahaan lahaayeen kuwo udub dhexaad u ah bixinta adeegan.
 - (1) Lacagta looguma tala galin daryeel 24 saac oo xirfadeysan.
 - (2) Ma jiro daawayn xirfad leh oo lagu soo daray adeegga.
4. Adeegyada daryeelka shakhsi ahaaneed: Daryeelka shakhsi ahaaneed waxaa la siin doonaa ka qaybqaataha si ay u ilaashadaan madax-bannaanida iyo keli ahaanshaha inta ugu macquulsan.
 - a. Adeeg bixiyuhu waa inuu bixiyaa wixii kaalmo ah ee loo baahan yahay hawlaha soo socda ee nolol maalmeedka (ADLs):
 - i. Cunista: Kaalmada cunista waxaa ka mid ah baakadaha furitaanka, jarista cuntada, ku darista macmacaanka, iyo hawlo kale oo aanu ka qaybqaataha awoodin inuu si madaxbanaan u qabto.
 - (1) Marka ka qaybqaataha uu awoodi waayo inuu wax cuno iyada oo aan al caawin, bixiyaha ayaa quudin doona ka qaybqaataha ama hubin doona in la sameeyo qabanqaabo kale oo daryeelkan ah.
 - ii. Qabayaska: Dookhyada ka qaybqaataha ee ku saabsan jadwalka qubeyska waa in la tixgeliyaa. Adeeg bixiyaha waxaa laga yaabaa inuusan wax lacag ah ka qaadin qabeyska dheeraadka ah ee loo baahan yahay marka ay dhaafaan lambarka lagu sheegay RSA.
 - iii. Dhaqdhaqaaqa: Caawinta dhaqdhaqaaqa meelaha kala duwan gudaha iyo dibaddaba.
 - iv. Labbiska/is naashnaashinta: Caawinta xirashada iyo siibida dharka marka loo baahdo ee jirka sare iyo hoose. Kaalmada nadaafadda gaarka ah ee maalinlaha ah.
 - v. Musqusha: Kaalmada gelitaanka iyo ka soo noqoshada musqusha, oo ay ku jiraan u wareejinta iyo ka soo noqoshada musqusha, maaraynta dharka, iyo nadiifinta.
 - vi. Wareejinta: Kaalmada oo meel ka guurida iyo u guurida meel kale oo ay ku jirto sariir laga qaadayo ila kursiga la geynayo iyo in sariirta laga qaado oo kursiga la geeyo, iyo soo gelid iyo ka bixida baabuurka.
 - vii. Saxarada: Caawinta beddelka warqadaha kaadi-ceshad la'aanta, nadiifinta, iyo tuurista walxaha wasakhaysan.
 - b. Adeegyadan waxaa ka mid ah bixinta adeegyada daryeelka shakhsi ahaaneed iyo bilasha dheeraadka ah ee adeegyada daryeelka shakhsi ahaaneed lama ogola.

Shuruudaha Adeeg-bixiyaha

- A. Dhammaan adeeg-bixiyayaasha adeegyada qofka laga cafiye waa inay:
 1. Noqoto adeeg-bixiye Medicaid;
 2. U hoggaansan dhammaan Ciwaanka lagu dabaqi karo ee Xeerka Maamulka Nebraska iyo Taallada Gobolka Nebraska;
 3. U hoggaansanaanta heerarka lagu qeexay qaybta Medicaid iyo Heshiiska adeeg bixiyaha daryeelka muddada dheer;
 4. Dhameystir tababarrada DHHS marka la codsado; ama
 5. Isticmaal taxaddarrada caalamiga ah.

- B. Adeeg bixiyeyaasha ee adeega laga cafiyay TBI waa inay dhammaystiraan DHHS-ay ansixisay tababbarka TBI ka hor intaysan keeniin degaanaaneed oo Taageersan.
- C. Noloshu lagu Caawiyay ama Noloshu Deganaanshaha ee la Taageeray waxa bixin kara oo keliya hay'ad shati u haysata ee adeeg-bixiye nolol caawimad ah.
- D. DHHS waxay marka hore diiwaan gelisaa adeeg bixiyayaasha noloshu ee la caawiyay oo waxay qabataa booqasho shakhsiyeed sanadle ah si loo hubiyo in dhammaan sharciyada iyo sharciyada federaalka, gobolka, iyo deegaanka ee khuseeya la buuxiyey.
- E. Adeeg bixiye kasta ee noloshu ah oo la caawiyaa waa inuu ka soo baxaa heerarkan soo socda marka lagu daro heerarka ay u baahan yihiin qaybta shatiga ee DHHS:
 - 1. Shati heysta oo loo ansixiya sida adeega bixiyaha noloshu la caawiyay (AL) ee adeegyada la cafiyay ee HCBS.
 - 2. Sii qol gaar ah oo leh musqul ka kooban musqul iyo saxan lagu meyrto ka qaybgale kasta oo laga cafiyay adeegyada.
 - a. Qolalka yar ee gaarka loo leeyahay waxaa loo tixgalin doonaa xaalad mid mid ah waxayna u baahan yihiin ogolaansho ka hor DHHS.
 - 3. Si gaar ah shati u haysta oo waafaqsan shuruudaha 175 NAC 4 marka ay ku dheggaan tahay xarun kalkaalinnimo oo la wada leeyahay.
 - 4. Hayso xeerar, habraacyo, hawlo, goobta lagu cunteeyo, iyo meelo la wadaago gaar ahaan shakhsiyaadka deggan xarunta noloshu ee la caawiyey.
 - 5. Hubi in shaqaalaha daryeelka tooska ah aysan ku jirin maamulka, dhar dhaqida, ilaalinta guriga, cuntada, ama shaqaalaha dayactirka.
 - 6. Keen alaabta guriga ee muhiimka ah, ugu yaraan sariir, muraayada labiska, miiska yar ee sariirta ama miis, iyo kursi, marka ka qaybqaataha aanu haysan alaabtaas.
 - 7. Keen waxyaabaha nadaafadda shakhsi ahaaneed ee caadiga ah, maalinlaha ah oo ay ku jiraan, ugu yaraan, saabuun, shaambo, tiishka musqusha, tiishka wajiga, saabuunta dharka, iyo alaabta nadaafadda ilkaha. Alaabooyinka kale ee gaarka ah ama xulashada summada ayaa mas'uul ka ah ka qaybqaataha.
 - 8. Guriga halaga helo kali ahaansho, oo ay ku jiraan albaabbada la xiri karo, iyo gelitaanka ka qaybqaataha xarunta iyo gurigooda gaarka ah.
 - 9. Ha jirto nidaamka cabashada ee dib u eegista diidmada codsiyada ka qaybqaataha gaarka ah. Diidmada codsiyada ka qaybqaataha gaarka ah waa in lagu diiwaangeliyaa PCP, oo ay ku jiraan natiijada cabashooyinka la xareeyay.
- F. Qaraabada ama dadka masuulka ka ah waa inay ahaadaan shaqaale ama milkiileyaal xarun nololeed oo shati leh si ay u bixiyaan adeegyadan.
- G. Adeeg bixiye kasta waa khasab inuu:
 - 1. Shaqaalayso shaqaale iyada oo ku salaysan aqoontooda, khibradooda, iyo kartidooda;
 - 2. Tababar sii si loo hubiyo in shaqaaluhu aymudanyihiin inay bixiyaan heerka daryeelka lagama maarmaanka ah;
 - 3. Ogolaaw inaad sameyso qorshaha tababarka la heli karo ee DHHS; iyo
 - 4. Xaqiiji helitaanka iyo tayada adeeg ku filan.
- H. Xarun kastaa waa inay buuxisaa dhammaan heerarka nidaamka lagu qeexay sharciga ama qaanuunka federaalka, gobolka, iyo deegaanka ee khuseeya, dabka, caafimaadka. Dhammaan goobaha daryeelka waa inay buuxiyaan heerarka uu dejiyay Xeerka Settings ee ugu dambeeya ee habaynta uu leeyahay adeeg bixiyaha iyo ku shaqaynta oo ay ku caddeeyaan Horumariyahooda Khayraadka (RD) ugu yaraan sannadkii.

Qiimaha

- A. Lacag bixinta waxaa loo xisaabiyaa si ay u daboosho wadarta dhammaan kharashyada adeegga degaanka.
- B. Lacag bixinta ma dableyso kharashka guriyeynta, cuntada, alaabta raaxada ama fududeynta, ama kharashyada dayactirka xarunta, habaynta, iyo hagaajinta. Kuwaas waxaa lagu daboolay khidmadda qolka iyo lacagta guddiga ee la siiyay xarunta iyada oo ka qaybqaataha ama wakiilkiisa bixiyay.
- C. Qiimaha waxaa dejiya DHHS waxaana laga yaabaa inay isbeddelaan sannad walba ama sida uu farayo sharci dejinta gobolka.
- D. Adeeg-bixiyeyaasha waxaa lagu ogeysiiyaa isbeddelada sicirka iyada oo loo marayo Nebraska Medicaid iyo Wargeysyada Bixiyaha Daryeelka Muddada Dheer (MLTC). Jadwalka khidmadda bogga waxa lagu tixraacay Wargelinta Adeeg-bixiyaha ee ku taal Nebraska DHHS websaydka iyo adiga oo iska diiwaan gelinaya bogga "MLTC Provider Bulletins"